

Nezáleží na tom, protože zákon nikde neklade požadavek, že dluhopis musí pocházeti z určité doby dřívější, nýbrž vyhledává se jednak, by dluhopis vykazoval náležitosti pro zápis zástavního práva nutné jak po stránce věcné tak po stránce formelní, jednak by vtělení se stalo v době, na niž poznámka pořadí byla omezena (§ 55 kn. zák.). Důvody rekursního usnesení tento názor nijak nevyvracejí. Byť i se nemovitost, v jejíž knihovní vložce se měl zápis práva zástavního státi, prodejem stala pro manžely H-ovy majetkem cizím, nebylo to závadou, by jej nemohli dáti do zástavy a zatížit zástavním právem, neboť poznámkou pořadí zabezpečili si právě, jakž plyne z ustanovení § 56 druhý odstavec kn. zák., disposiční právo v naznačeném směru pro dobu účinnosti poznámky i pro ten případ, kdyby nemovitost v době té byla převedena na někoho jiného. Úzký výklad, ježž tomuto ustanovení dává vzhledem k § 21 kn. zák. rekursní soud, nemá opory v doslovu zákona a přičí se jeho účelu, by věřitel, jenž vlastníku nemovitosti poskytuje úvěr, jehož výše ještě není stanovena nebo stanovena býti nemůže, měl možnost, opatřiti si k zajištění své pohledávky jistotu, že tato jeho pohledávka z úvěru v jednoroční době zákonem stanovené na dlužníkově nemovitosti v pořadí poznámky bude moci býti vložena proti komukoli, jak blíže rozvedeno v rozh. čís. 4760 a 3733 sb. n. s. Při tomto účelu poznámky pořadí jest ovšem také bez právního významu, kdy vlastník nemovitosti, jenž o poznámku pořadí žádal, zřídil listinu o jejím skutečném zatížení, zda před tím či po tom, co nemovitost prodal, neboť to je již provedením toho, k čemu se žádostí o poznámku právně a platně byl zavázal s účinností i pro svého právního nástupce. Byl-li tudíž výměr, kterým poznámka byla povolena, se žádostí o zápis zástavního práva v jejím pořadí podle dluhopisu ze dne 1. října 1928 jinak bezvadného předložen, nelze v příčině té namítati, že žádost není odůvodněna obsahem předložených listin (§ 94 čís. 3 kn. zák.). Nelze se ve prospěch názoru rekursního soudu dovolávati ani zásady o důvěře ve stav pozemkové knihy, neboť nabyvatelé mohli a při patřičné pozornosti musili z pozemkové knihy seznati, že na kupované nemovitosti vážne poznámka pořadí, a musili si při tom uvědomiti, že nemovitost ta v mezích této poznámky může býti zatížena i bez jejich — nabyvatelů — vědomí a přičinění. Rozlišovati v ochraně důvěry nabyvatelů podle toho, zda se zatížení v řečených mezích stalo na základě listiny z doby před jejich koupí či po ní, nemá praktického důvodu, protože hospodářský výsledek zápisu zástavního práva a ochrana proti němu jest pro nové majitele v obou případech stejná, totiž ručení za cizí dluh prodatelů, jehož se lze uvarovati jen buď výmazem poznámky aneb převzetím výměru o jejím povolení do vlastní moci nabyvatelů nemovitosti. Opominuli-li této opatrnosti, jde to na jejich vrub, ale nelze v tom viděti porušení zásady o důvěře ve stav pozemkové knihy.

Čís. 9017.

Při místních obchodech neplatí ustanovení čl. 347 obch. zák. Při řešení otázky, zda jde o obchod distanční či místní, jest rozhodným, zda

se podle úmyslu stran stalo zaslání zboží smluvní povinností prodatelovou. Šlo o obchod místní, bylo-li kupiteli smluvně vyhraženo právo, by vyslal své zástupce, kteří by zboží kvalitativně prozkoušeli a převzali.

Bylo-li kupiteli smluvně vyhraženo odmítnouti zboží jako nevyhovující, neodpovídalo-li ujednaným vlastnostem, nebylo potřebí, by byly vytýkány ještě zvlášť podle předpisů obchodního zákoníka nějaké vady, jakmile zástupce kupitele důvodně prohlásil, že odmítá zboží jako nevyhovující, poněvadž neodpovídalo prodejním vzorkům.

Zjistil-li kupitel (jeho zástupci), že část zboží podle provedené zkoušky neodpovídala vzorku, nelze na něm žádati, by zkoušel celé ohromné množství zboží co do jeho jakosti.

Bylo-li koupeno zboží po ruce jsoucí, nemusil se kupitel spokojiti s tím, by mu místo vadné části zboží bylo dodatečně opatřeno a dodáno jiné bezvadné zboží nejsoucí po ruce.

(Rozh. ze dne 8. června 1929, Rv I 1383/28.)

Žalovaná, tuzemská společnost, objednala od žalující, norské firmy, 10.000 tun norských slanečků a 4.000 beden sardinek. Zboží mělo souhlasiti se vzorky a mělo býti ihned dosažitelné (greifbar). Ježto se žalovaná společnost zdráhala zboží převzítí, prodala je žalující firma a domáhala se na žalované náhrady škody. Žaloba byla zamítnuta s o u d y v š e c h t ř í s t o l i c, N e j v y š š í m s o u d e m z t ě c h t o

d ů v o d ů:

Po právní stránce dostalo se sporné věci v napadeném rozsudku správného právního posouzení. Mínil-li dovolatel, že nešlo o místní obchod, že nebyly vytýkány vady a že smlouva nemohla býti pokládána za zrušenou, nelze mu dáti za pravdu. Ustanovení čl. 347 obch. zák. nedopadá v tomto případě, neboť nejde o distanční obchod, nýbrž sporný obchod jest místním obchodem, při němž žalovaná byla oprávněna odmítnouti převzetí zboží, ano nevyhovovalo vzorkům. Pro řešení otázky, zda jde o obchod distanční či o obchod místní, jest rozhodným, zda se podle úmyslu stran zaslání zboží kupiteli stalo smluvní povinností prodatelovou. Bylo-li žalované smluvně vyhraženo právo, by vyslala do S. v Norsku zástupce, kteří tam zboží kvalitativně zkoušeli a převzali, tedy nebylo-li zapotřebí služeb třetí osoby, by zboží ze sféry práv prodatelových předala do sféry práv žalované firmy, a nestalo-li se podle úmyslu stran zaslání zboží kupiteli smluvní povinností prodatelovou, jest sporný obchod obchodem místním, bylo by kvalitativní převzetí zboží zbavilo žalovanou firmu všech práv k dalšímu vytýkání vad, a žalovaná byla by si musila převzaté zboží ponechat a je zaplatiti. Převzetím zboží bylo by přešlo do sféry práv žalované firmy a potomní činnost třetí osoby byla by se děla pro žalovanou. Ale nejvyšší soud již v rozhodnutí ze dne 24. listopadu 1925 č. j. Rv I 1613/25 vyložil, že podle úmyslu

smluvníků mohla kupitelka odepřítí (odmítnouti) zboží jako nevyhovující, neodpovídalo-li ujednaným vlastnostem. Bylo-li to smluvní vůlí stran, podstatnou součástí smlouvy, nebylo potřebí, by byly ještě zvláště vytýkány podle předpisů obchodního zákoníka vady, jakmile bylo zjištěno, že zástupci žalované důvodně prohlásili, že zboží odmítají jako nevyhovující, poněvadž neodpovídalo — slanečky a konzervy — prodejním vzorkům, a jest schváliti právní názor odvolacího soudu, že prosté odmítnutí zboží bylo smluvně ospravedlněno. Nelze přisvědčiti dovolateli, že žalovaná měla právo, žádati jen o snížení tržové ceny, po případě dodání scházejícího zboží. Bylo koupeno zboží po ruce jsoucí (greifbar) a žalované bylo vyhrazeno právo, zboží na místě samém převzítí, za kterýmž účelem bylo zástupcům žalované vykonati dlouhou, namáhavou a nákladnou cestu. Z toho jest zjevné, že se smluvní plnění mohlo uskutečnití jen v čase, kdy zástupci žalované byli v S., a nelze podle stavu věci rozumně předpokládati, že bylo úmyslem stran, by zástupci žalované setrvali vzdálení od svých domovů a svého povolání po neurčitě dlouhou dobu, a to po delší dobu, poněvadž i zboží vzorku neodpovídající, avšak k lidskému užívání způsobilé, které žalobce nabídl, bylo vybíráno z ohromného množství sudů a beden. Z toho všeho jest usuzovati, že prodatel nevyhověl ani po této stránce smluvním podmínkám a nelze podle zásady poctivosti a víry v obchodních stycích žádati na žalované, by, když zjistila, že část zboží podle zkoušky neodpovídala vzorku, s vynaložením času, námah a nákladů zkoušela celé ohromné množství zboží na jeho jakost a zjistila, zda vzorku neodpovídalo veškeré zboží či jen jeho část. Ostatně bylo koupeno zboží po ruce jsoucí a nemusela se proto žalovaná spokojiti s tím, by jí místo vadné části zboží bylo dodatečně opatřeno a dodáno jiné bezvadné zboží, nejsoucí po ruce. Vše to, co uvedeno, činí dovolatelovy výtky proti právnímu názoru napadeného rozsudku bezdůvodnými. Nelze schváliti ani právní názor dovolatelův, že žalovaná byla povinna převzítí i zboží vzorkům neodpovídající a uplatňovati pro případ méněcennosti zboží redhibiční nárok. To nelze uvéstí v soulad se smluvním oprávněním žalované, že měla zboží na místě převzítí, a, když jí nevyhovovalo, protože nevyhovovalo ujednaným vlastnostem, mohla je odmítnouti. Byla tedy odmítnutím věc vyřízena. Ostatně prodatelka ani neprohlásila, že na smlouvě trvá, a že na místě prodaného dodá jiné zboží.

Čís. 9018.

Zavázala-li se manželka pečovati o výchovu a výživu dítěte za to, že manžel bude přispívati na výživu její a dítěte, nabylo dítě přímo proti matce nároku na plnění toho, co si dal otec v jeho prospěch od matky slíbiti. Pokud jest matka podle své osobní mohoucnosti s to, by dosáhla této své smluvní povinnosti, není dítě oprávněno, domáhati se na otci příspěvku na výživu a výchovu.

(Rozh. ze dne 8. června 1929, Rv I 1742/28.)